

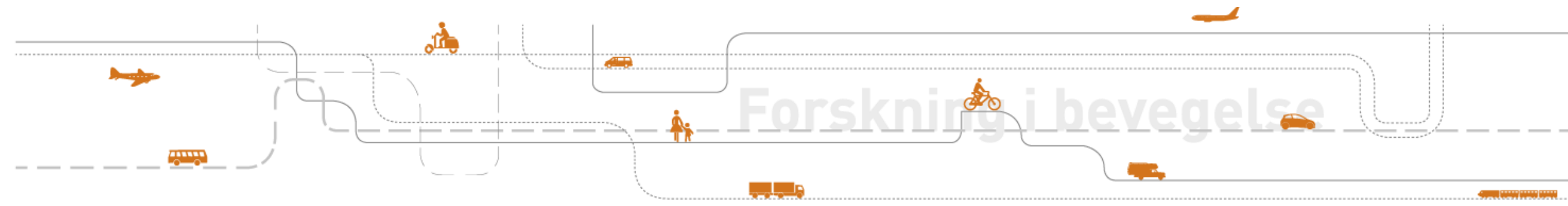
Klimavennlige, attraktive og levende byer – hvordan bør arealene fordeles for å oppnå det?

Innlegg på Mobilitet 2022

Aud Tennøy

PhD By- og regionplanlegging

Forskningsleder Byutvikling og bytransport, TØI

Viktige mål for byene

- **Attraktive** – gode steder å bo og drive næring
- **Levende** – sentrum, folk i gatene, liv, gøy, 'urbanitet'
- **Rettferdige og inkluderende** – tilgjengelighet
- **Folkehelse** – aktiv transport, tilhørighet, tilgang til grønt
- **Nullvekstmålet** – ikke vekst i personbiltrafikken i byområdene
- **Redusere arealforbruk** – LNF, natur, biomangfold, CO2-opptak

Foto: Oddrun Helen Hagen

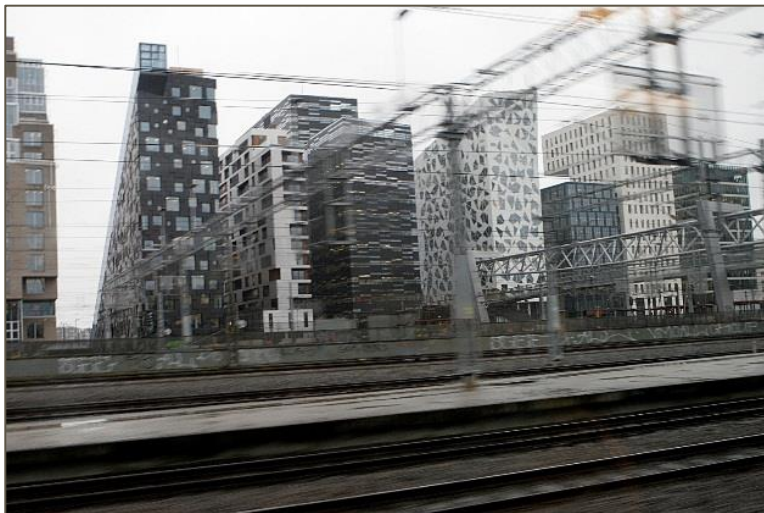
Foto: Aud Tennøy

Foto: Marianne Gjorv

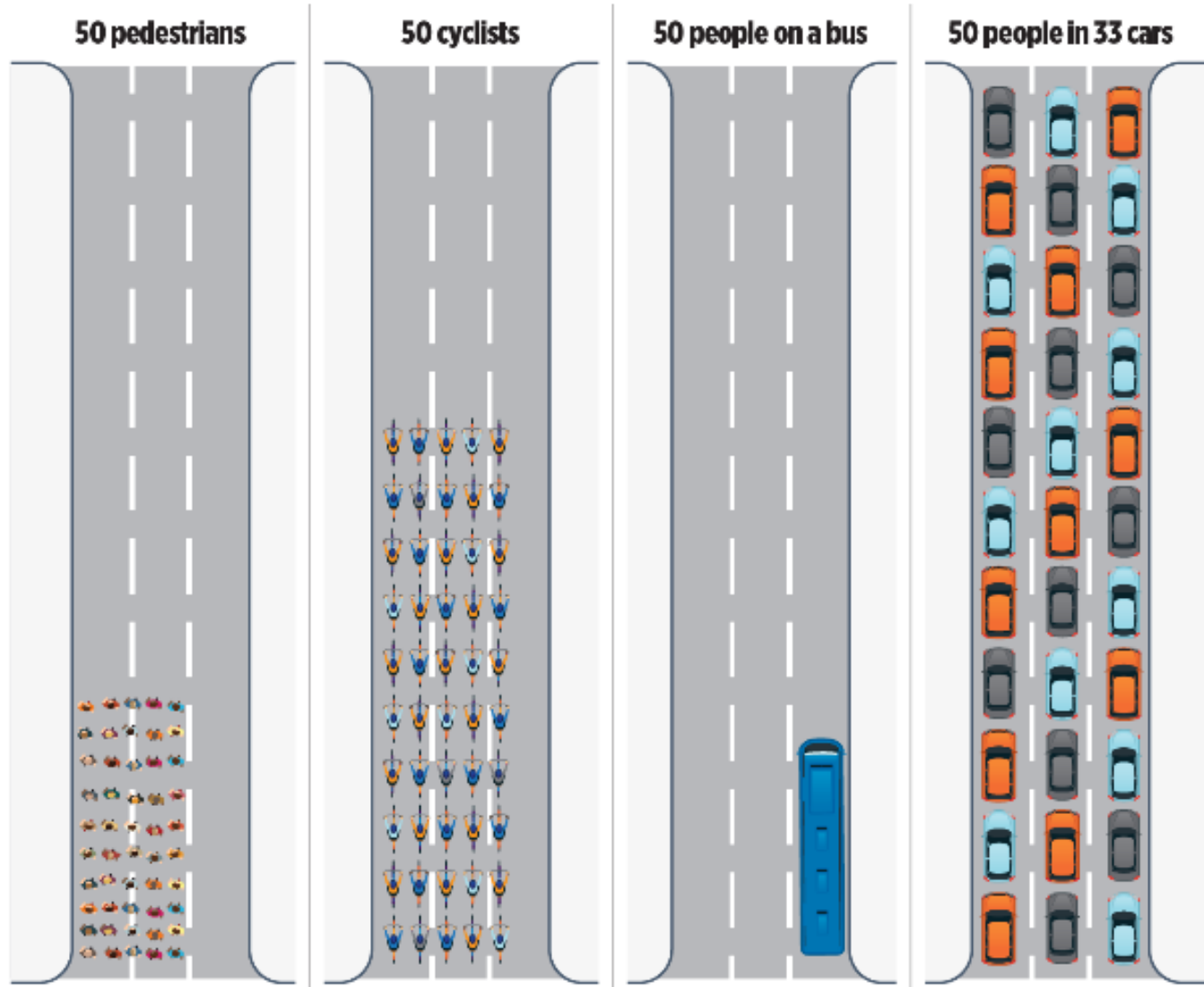
Oppskrift for å nå målene

- Arealutvikling som fortetting og transformasjon i og ved sentrum i stedet for som fortsatt byspredning
- Forbedre kollektivtilbudet
- Legge til rette for sykling og gåing
- Restriktive virkemidler mot biltrafikken

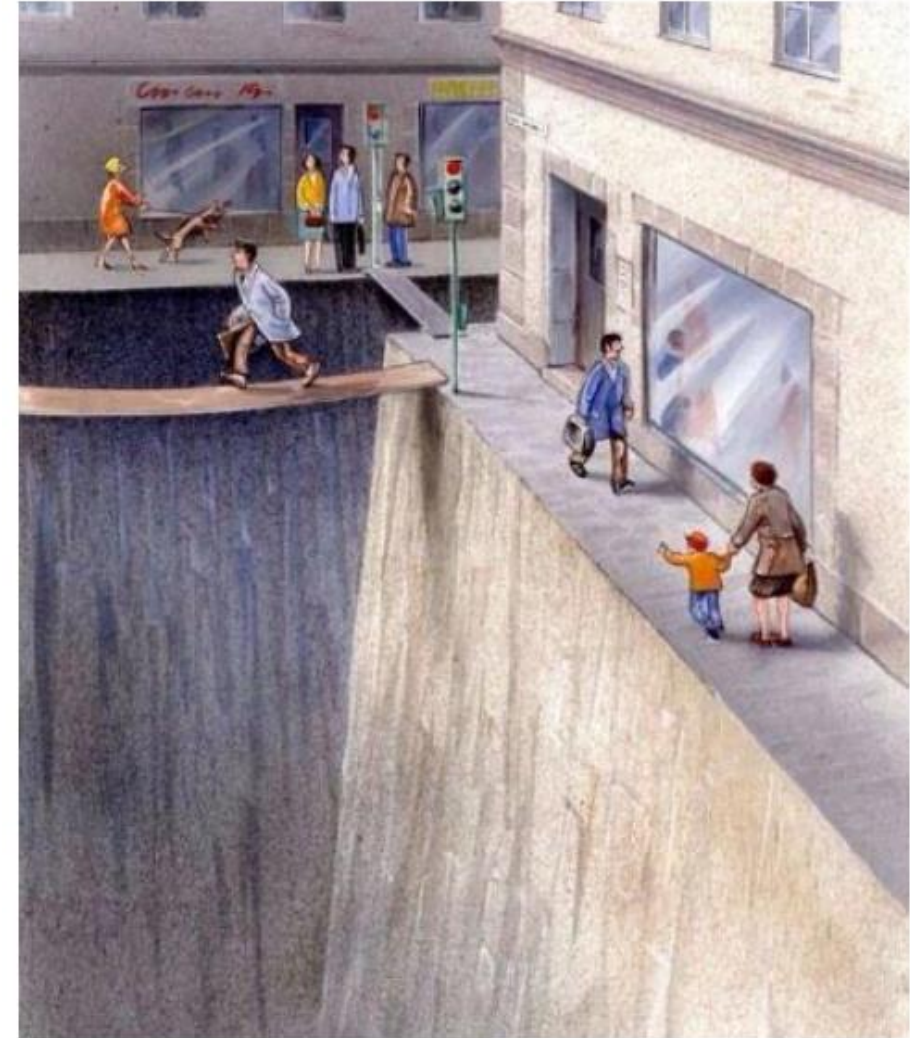

Opplagt løsning:
Reallokere arealer fra bil til andre
transportmidler og annen bruk

Biler er lite arealeffektive og de får mye plass

JARED WHALEN / Staff Artist

Twitter, via @ThinkCritical12.

Bilbaserte arealer krever mye areal

Jo høyere hastigheter jo mer plass

Omfordeling av arealer ga bedre forhold for (nesten) alle

Viktig barriere:
Overdreven frykt for negative konsekvenser

BYTRANS

Studerte store endringer i transportsystemene i Oslo 2015-2019

Blant annet: Hva som er tilpasninger, effekter og konsekvenser av:

- Reduksjon av kapasitet i hovedveitunneler (pga. rehabilitering)
- Redusert biltilgjengelighet og fjerning av gateparkering i Oslo sentrum

Smestadtunnelen: Fryktet kaos, det gikk fint

Varsler køkaos til 2020: Kan bruke fire timer på åtte kilometer

Forventer mer kø på E18 og Ring2 også

Klart for køkaos i Oslo: Strekning på 7,4 kilometer kan ta deg fire timer

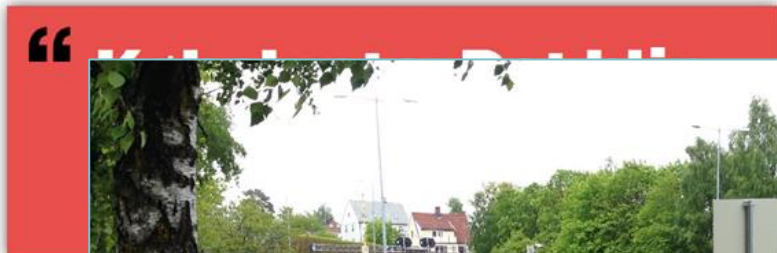

Foto: Statens vegvesen

Oslo sentrum: Frykt for sentrums død

- Høy bruk, god tilgjengelighet, høy tilfredshet, lav bilbruk
- Knappt tilpasninger, effekter eller endring i bruk av sentrum
- Folk svarte at de brukte sentrum noe oftere, det var litt lettere å reise dit og de likte litt bedre å være der, små endringer i transportmiddelvalg

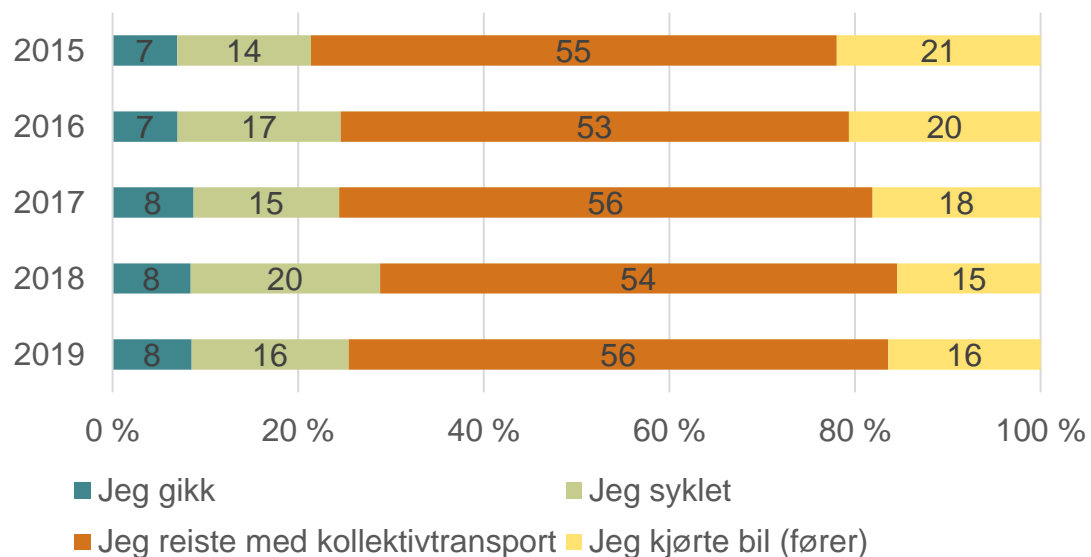
Foto: Oddrun Helen Hagen, TØI

Hva lærte vi?

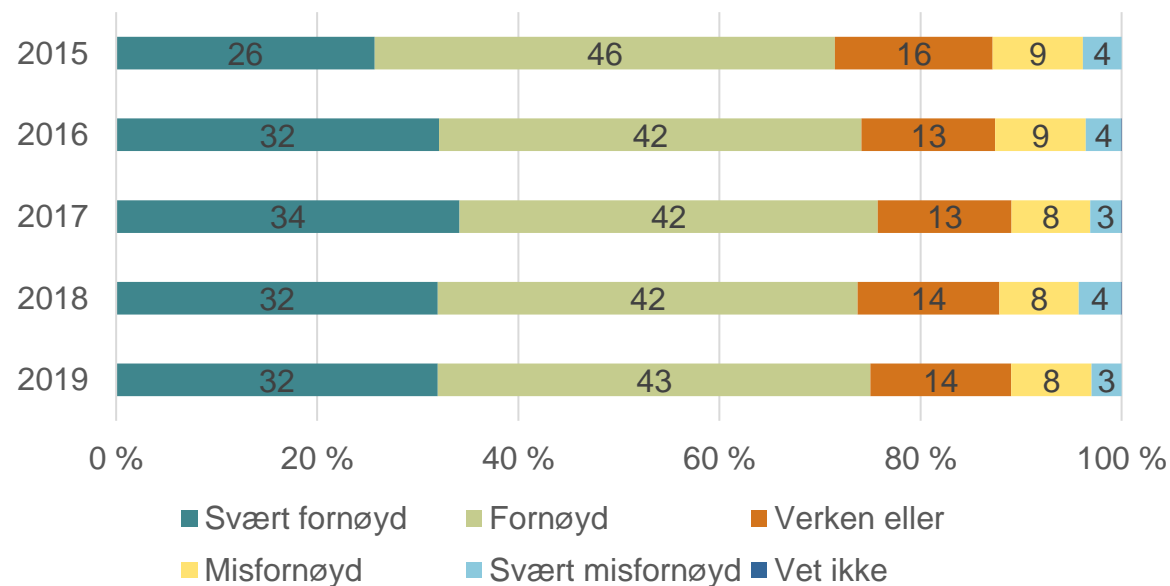
- Omfordeling av arealer fra bil til annen bruk gikk mye bedre enn forventet!
- Det var overdreven frykt for negative konsekvenser
  - Selv om det selvsagt også var negative effekter og konsekvenser
- Dette gir utvidet mulighetsrom: Man kan reallokere arealer fra bil til andre transportmidler og annen bruk uten at det blir krise eller kaos
- Det øker mulighetene til å nå målene om mer bærekraftige byer og bytransportsystemer!

Hele Oslo: Arbeidsreiser og fornøydhhet 2015 - 2019

Transportmiddelfordeling Oslo i mai/juni

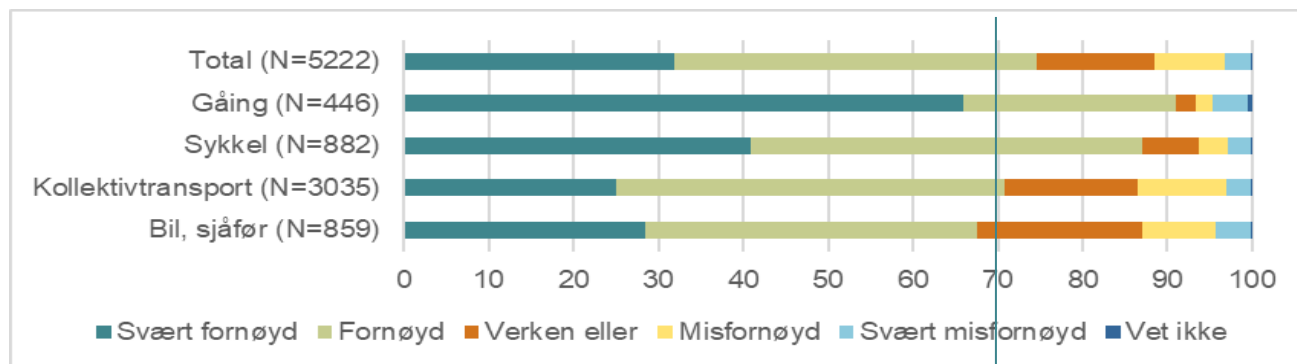
Fornøydhhet med arbeidsreisen

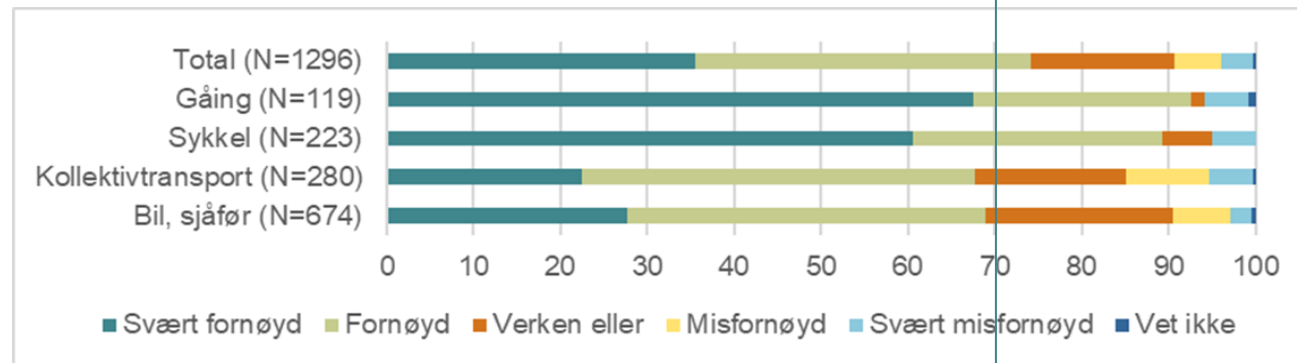
Tennøy mfl. 2021

De som går og sykler er mest fornøyd med arbeidsreisen

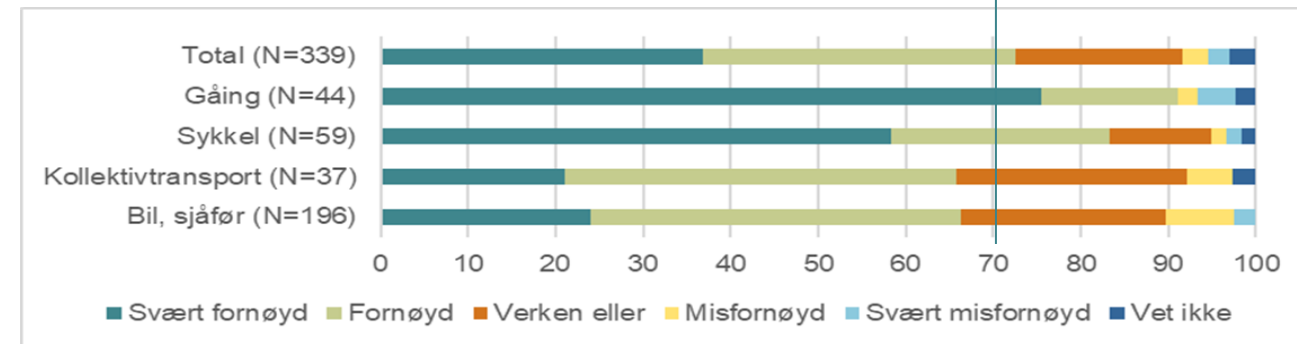
Oslo

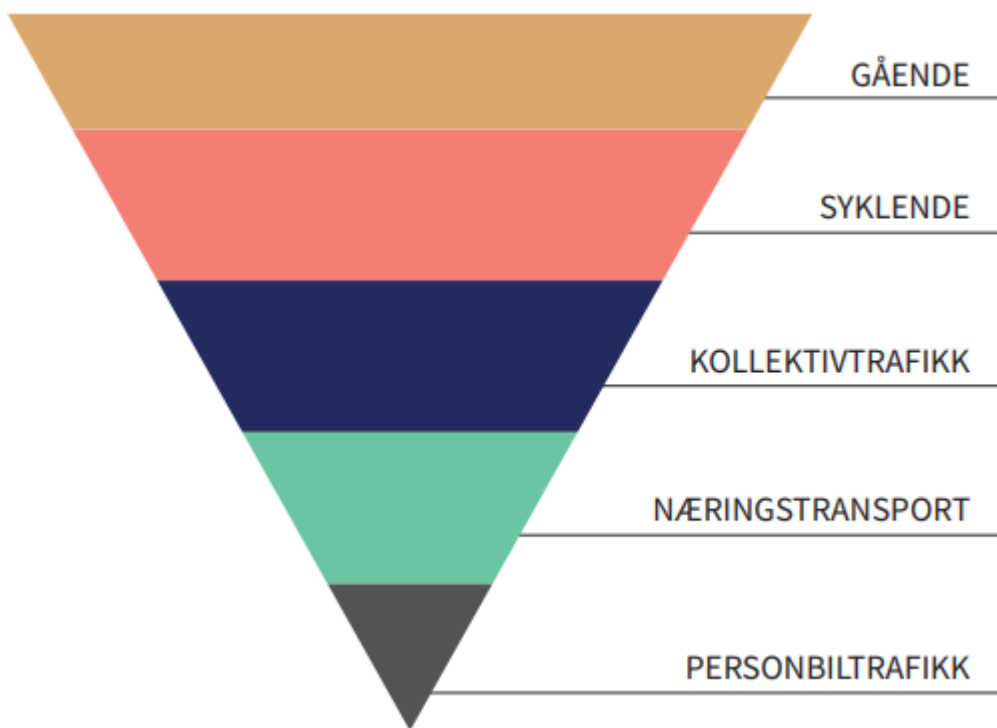

Kristiansand

Hamar

Oslo

Gatenormal for Oslo

BYMILJØETATEN

Men diskusjonene kommer stadig opp

Hva skjer? Hva er det mulig å gjøre på kort og mellomlang sikt?

FOLKEMØTE

Mandag 9. mai kl. 18-21

Sted: Startblokka, Østre Aker vei 90, Linderud

 Påmelding: www.deltager.no/event/trondheimsveien

Trondheimsveien

Fra motorvei til bygate?

Marianne Borgen
Foto: Oleksandra Skarheim

Aud Tenney
Foto: TØI Espenrud Parkeng

Kathrine O. Strøm
Foto: COB

Sirin H. Stav
Foto: Oleksandra Skarheim

Fred A. Mykland
Foto: Ross Lipsett

Forskere og politikere er invitert til å møte befolkningen:

- Åpning v/ordfører Marianne Borgen
- Trafikale effekter av redusert fart og kapasitet v/Aud Tenney, TØI
- Løsninger for Trondheimsveien som bygate v/Kathrine O. Strøm, NMBU

Kommentarer til foredragene fra Statens Vegvesen v/avdelingsdirektør Fred A. Mykland, og byråd for miljø- og samferdsel, Sirin H. Stav.

Studenter fra NMBU vil også stille ut modeller for hvordan ulike deler av Trondheimsveien kan komme til å se ut.

Motet arrangeres i samarbeid med Slettelekka Vel og Akers Avis Groruddalen, med støtte fra Bydel Bjerke

Streames på Facebook/Groruddalensavis

Referanser

- Tennøy, A. (2022) Effekter av redusert hastighet og redusert veikapasitet i Trondheimsveien mellom Grorud og Sinsen. Analyse basert på tidligere erfaringer i Oslo. TØI rapport 1890/2022
  - Hagen, O.H. and Tennøy, A. (2021) Street space reallocation in Oslo city center: Adaptations, effects and consequences, *Transportation Research Part D: Transport and Environment*, vol. 97, 102944. <https://doi.org/10.1016/j.trd.2021.102944>
  - Tennøy, A og Hagen, O.H. (2021) Urban main road capacity reduction: Adaptations, effects and consequences, *Transportation Research Part D: Transport and Environment*, vol. 96, 102848. <https://doi.org/10.1016/j.trd.2021.102848>
  - Tennøy, A., Skartland, E.G., Knapskog, M., Gundersen, F., Wolday, F. (2021) *Kollektivtransport og byutvikling: Hvordan styrke kollektivtrafikkens konkurransekraft versus bilens i små og mellomstore byer?* TØI-rapport 1860/2021.
  - Tennøy, A., Tønnesen, A. og Gundersen, F. (2019) Effects of urban road capacity expansions – Experiences from two Norwegian cases. *Transportation Research Part D: Transport and Environment*, 69, 90-106. <https://doi.org/10.1016/j.trd.2019.01.024>
  - Tennøy, A. og Hagen, O.H. (2021) *BYTRANS: Store endringer i transportsystemene i Oslo – hva kan vi lære av det?* TØI-rapport 1830/2021.
  - Tennøy, A. (2022) Patronage effects of changes to local public transport services in smaller cities. *Transportation Research Part D*, 106, 103276. <https://doi.org/10.1016/j.trd.2022.103276>
  - Tennøy, A., Gundersen, F. og Øksenholt, K.V. (2022) Urban structure and sustainable modes' competitiveness in small and medium-sized Norwegian cities. *Transportation Research Part D*, 105, 103225. <https://doi.org/10.1016/j.trd.2022.103225>
  - Tennøy, A., Knapskog, M. og Wolday, F. (2022) Walking distances to public transport in smaller and larger Norwegian cities. *Transportation Research Part D*, vol. 103, 103169. <https://doi.org/10.1016/j.trd.2022.103169>
  - Tennøy, A., Wolday, F. (2021) *Kvalitetssikring av metoden beskrevet i «Potensiale for miljøvennlige transportmiddelvalg»*. TØI-rapport 1854/2021.
  - Tennøy, A., Tønnesen, A. og Øksenholt, K.V. (2021) *Arealdimensjonen i byvekstavtalene: Case Trondheimsområdet*. TØI-rapport 1829/2021.
  - Tennøy, A. and Øksenholt, K.V. (2018) The impact of changed structural conditions on regional sustainable mobility planning in Norway. *Planning Theory & Practice*, 19:1, 93-113. <https://doi.org/10.1080/14649357.2017.1408135>
  - Tennøy, A., Øksenholt, K.V., Tønnesen, A. og Hagen, O.H. (2017) *Kunnskapsgrunnlag: Areal- og transportutvikling for klimavennlige og attraktive byer*. TØI-rapport 1593A/2017.
  - Tennøy, A., Tønnesen, A. og Øksenholt, K.V. (2015) Kunnskapsstatus. Handel, tilgjengelighet og bymiljø i sentrum. TØI rapport 1400/2015.
  - Tennøy, A., Hansson, L., Lissandrello, E. and Næss, P. (2015) How planners' use and non-use of expert knowledge affect the goal achievement potential of plans: Experiences from strategic land use and transport planning processes in three Scandinavian cities. *Progress in Planning*, <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0305900615000306>
  - Tennøy, A., Midtskog, O., Øksenholt, K.V. og Nore, N. (2014) Hva kan gjøres for å styrke sentrums attraktivitet som etableringsarena for handel og service? TØI-rapport 1338/2014.
- Alle TØI-rapporter finnes på: [Publikasjoner - Transportøkonomisk institutt \(toi.no\)](https://publikasjoner-transportøkonomisk-institutt.toi.no)

Takk!

Resultater – reallokering av bilarealer

- Smestadtunnelen (ÅDT 50 000 kjt/d):
  - Marginalt økte forsinkelser (0,7 – 1,1 minutter, hovedsakelig pga. nedsatt fartsgrense)
  - Ingen tilpasninger, effekter eller konsekvenser
  - 50 000 kjt/d i tunnelen med ett kjørefelt i hver retning gikk helt OK
- Brynstunnelen (ÅDT 66 000 kjt/d)
  - Trafikkmengden ble redusert med 23-34% i rushtimene og 20-23% over døgnet
  - Forsinkelsene økte med 7,5-12 minutter i rushtimer og rushretning
  - Tilpasninger: Andre ruter på hovedveinettet, bytte fra bil til andre transportmidler på arbeidsreiser
- Oslo Sentrum: Knapt tilpasninger, effekter eller konsekvenser for bruk av sentrum
  - Folk svarte at de brukte sentrum noe oftere, det var litt lettere å reise dit og de likte litt bedre å være der, små endringer i transportmiddelvalg
  - Svarene viste høy bruk, enkelt tilgjengelighet, høy tilfredshet, lav bilbruk

Smestadtunnelen

(ÅDT 50 000 kjt/d)

- Dette gikk mye bedre enn forventet!
- Forventet og varslet store forsinkelser
- Forventninger om kø ga redusert trafikk i starten (ca 35% ned i rush første dagen)
- Trafikken tok seg raskt opp til normalt nivå
- Likevel ikke vesentlige reduksjoner i gjennomsnittshastigheter i rush
- **0,7-1,1 min. økt reisetid**
- Noe økt variabilitet og usikkerhet
- Ingen trafikkøkning på andre hovedveier
- **Ingen trafikkøkning på lokale veier**
- **Konklusjon: Trafikken i tunnelen kunne avvikles ok med kun to felt**

Varsler køkaos til 2020: Kan bruke fire timer på åtte kilometer

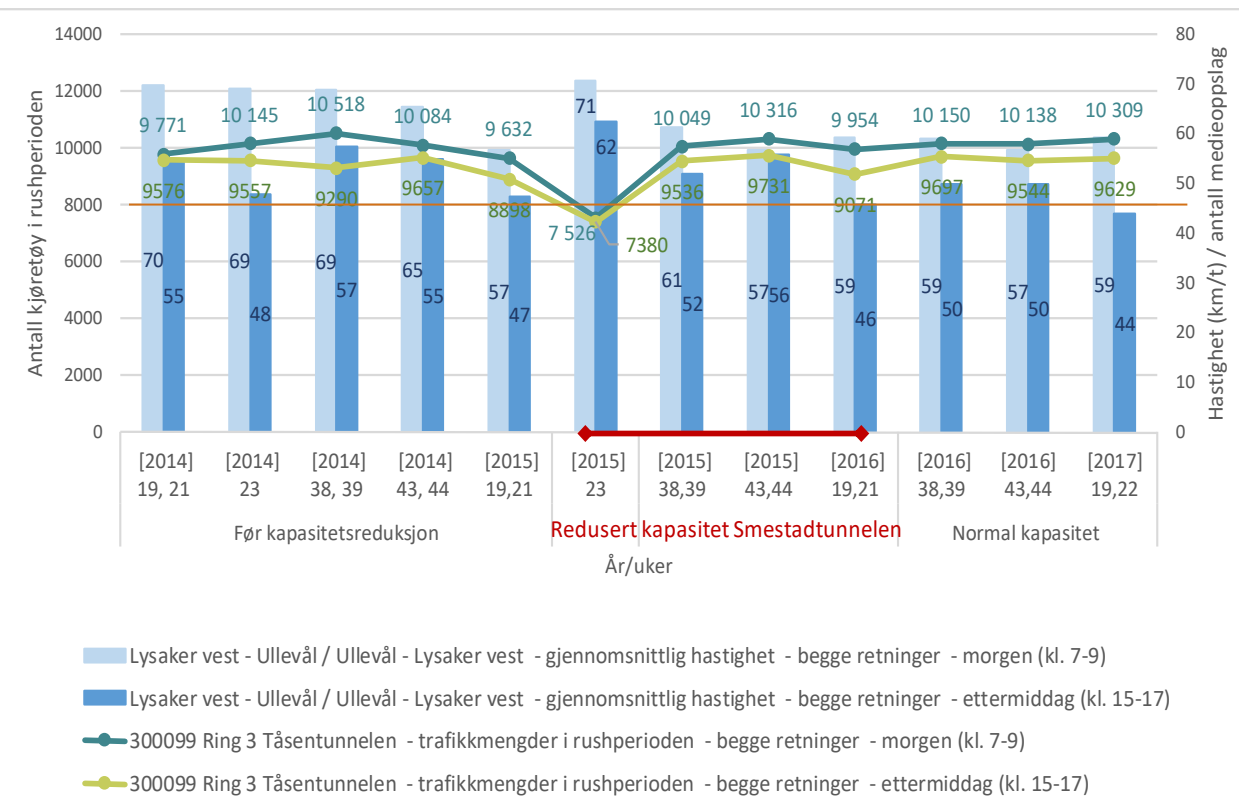
Forventer mer kø på E18 og Ring2 også

Klart for køkaos i Oslo: Strekning på 7,4 kilometer kan ta deg fire timer

“ Køhelvete: Det blir ikke mer bortkastet enn dette!

- I verste fall kan det ta fire timer å komme seg fra Sinsen til Smestad

Brynstunnelen (ÅDT 66 000 kjt/d)

- **Større forsinkelser, marginal økning på lokale veier**
- Forventet og varslet store forsinkelser
- **Forsinkelsene økte med 7,5-12 minutter i rushtimer og rushretning**
- Trafikkmengden ble redusert med 23-34% i rushtimene og 20-23% over døgnet
- Noen trafikanter valgte andre hovedveier: Svartdalstunnelen og E6 Helsefyr
- Mange valgte andre transportmidler enn bil på arbeidsreisende til Brynsområdet
- **2-6,8% økning på lokale veier**
  - Liten økning/ reduksjon i antall tunge biler
- Reduserte trafikk i 'hele systemet'
  - 4,2% i morgenrush, 2,9% i ettermiddagsrush, 2,2% i døgnet

